

تأملی بر تاثیر همگونی عناصر شعر بر گیرایی و رسایی شعر

محمد حسن ارجمندی

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران

چکیده

تناسب و هماهنگی بین اجزاء، رمز دوام و بقای هر ساختار منظم و از جمله شعر فارسی است. از این منظر، رعایت یکپارچگی میان عناصر شعر در زمان سرایش آن، ضرورتی است که به خلق شعر خوب و سنجیده (استاندارد) می‌انجامد. شعری که هم از مفهوم و منطق یکدست و درستی برخوردار است، هم اجزاء آن در جای مناسب و درستی قرار گرفته‌اند. عنصری که در این پژوهش از آن با عنوان «همگونی» یاد شده و ناظر بر یکپارچگی عناصر تشکیل دهنده شعر است. برای توضیح و تبیین نقش همگونی عناصر شعر، گام به گام با سرایش و شکل‌گیری یک غزل همراه می‌شویم تا با این مثال، نقش و تاثیر زیرشاخه‌های همگونی بر انسجام و گیرایی شعر روشن‌تر شود و به این پرسش پاسخ دهیم که «آیا همگونی عناصر شعر نقش موثری بر گیرایی و رسایی شعر دارد؟» گفتنی است در این پژوهش، هشت زیرشاخه برای همگونی عناصر شعر پیشنهاد شده است که عبارتند از: همگونی موسیقایی، همگونی موضوعی، همگونی ضمیری، همگونی منطقی، همگونی واژگانی، همگونی زمانی، همگونی سبکی و همگونی روایی که هر یک با نمونه‌هایی از کاربرد صحیح و ناصحیح آن توضیح داده شده است. در پایان تاثیر رعایت همگونی عناصر شعر بر گیرایی و رسایی شعر را می‌توان مثبت قلمداد کرد. واژه‌های کلیدی: همگونی عناصر شعر، وحدت ساختار شعر، یکپارچگی در شعر، همگونی موضوعی، همگونی ضمیری، همگونی منطقی، همگونی واژگانی، همگونی زمانی، همگونی سبکی، همگونی روایی، همگونی موسیقایی.